

Vignettes

Jason, 50, has been experiencing painful difficulty in urination due to growth of his prostate. His urologist offers the option of Transurethral Resection of the Prostate (TURP), which risks causing retrograde ejaculation. *Would this render him פצוע דכא? Would this be an act of סירוס? Is the סירוס intentional?*

Tim, 30, is experiencing bouts of moderate depression, and his physician wishes to prescribe antidepressants. Tim is concerned that the side effects include impotence. *Need Tim be concerned about the halachic ramifications of medication-induced impotence? Does medication count as סירוס? Is temporary סירוס prohibited?*

Jane, 33, is single, and does not wish to have children. She requests Ovabloc, a silicone plug to be inserted in her fallopian tubes. *Is the physician permitted to do this? And may she get married later? What is the level of the סירוס prohibition for women? Is this considered reversible? May a female "פצוע דכא" marry?*

Tanya, 35, has already birthed three sons and three daughters with her husband, and she is now experiencing heavy, prolonged vaginal bleeding, causing pain as well as rendering her a niddah on an on-going basis. The bleeding is resistant to treatment. Her physician recommends endometrial ablation, which would destroy the endometrial lining, at least temporarily. *Would this be permitted, since the intent is not to sterilize her? What is the level of the סירוס prohibition for women? Is this considered temporary? Is this סירוס intentional?*

The prohibition against sirus

א. ויקרא פרק כב: כד-כה

ומעוך וכתות ונתוק וכרות לא תקריבו ליקוק ובארצכם לא תעשו: ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלקיכם מכל אלה כי משחתם [תרגום – חבולהון] בהם מום במ לא ירצו לכם

ב. ספרא אמור פרשה ז

(יא) לא תקריבו אין לי אלא שלא יקריבו מנין שלא יעשו תלמוד לומר לא תעשו... מנין אף באדם תלמוד לומר ובכם כדברי בן חנינאי. (יב) ... מנין שהנקיבות בסירוס תלמוד לומר כי משחתם בהם מום במ, רבי יהודה אומר 'בהם' אין נקיבות בסירוס

ג. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קי עמוד ב

לירקונא תרין [=שורין] בשיכרא ומיעקר. ומי שרי? והתניא "מניין לסירוס באדם שהוא אסור תלמוד לומר 'ובארצכם לא תעשו' בכם לא תעשו דברי רבי חנינאי!" הני מילי היכא דקא מיכוין, הכא מעצמו הוא, דאמר רבי יוחנן הרוצה שיסרס תרנגול יטול כרבלתו ומסתרס מאליו. והאמר רב אשי רמות רוחא הוא דנקיטא ליה? אלא בסריס [כבר]. והאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, "...הכל מודים ... במסרס אחר מסרס שהוא חייב שנאמר ומעוך וכתות ונתוק וכרות אם על כרות חייב על נתוק לא כל שכן? אלא להביא נותק אחר כורת שהוא חייב!" ואלא בזקן? והאמר רבי יוחנן הן הן החזירוני לנערותי! אלא באשה. ולרבי יוחנן בן ברוקא דאמר על שניהם הוא אומר "ויברך אותם אלקים ויאמר להם פרו ורבו" מאי איכא למימר? בזקינה, אי נמי בעקרה.

ד. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק טז הלכה ו

אסור להפסיד איברי זרע בין באדם בין בבהמה חיה ועוף אחד טמאים ואחד טהורים בין בארץ ישראל בין בחוצה לארץ אע"פ שנאמר ובארצכם לא תעשו מפי השמועה למדו שדבר זה נוהג בכל מקום, וענין הכתוב לא יעשה זאת בישראל בין בגופן בין בגוף אחרים, וכל המסרס לוקה מן התורה בכל מקום ואפילו מסרס אחר מסרס לוקה.

ה. תוספתא מסכת מכות (צוקרמאנדל) פרק ה

והמסרס את האדם ואת הבהמה ואת החיה ואת העופות בין גדולים בין קטנים בין זכרים בין נקיבות הרי זה חייב ר' יהודה אומ' מסרס זכרים חייב מסריס נקיבות פטור:

ג. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק טז הלכה יא
והמסרס את הנקבה בין באדם בין בשאר מינים פטור.

ד. ביאור הגר"א אבן העזר סימן ה:כה
ופסק כת"ק אלא דאין בהם מלקות כיון דלא נכללו בל"ת דלא תעש

ה. שו"ת יביע אומר חלק ח - אבן העזר סימן יד:ו
ומה שאמרו שאין סירוס בנקבה היינו אין דין סירוס לאסור מה"ת בנקבה, אבל פעולת הסירוס אסורה בנקבה מדרבנן, גזרה נקבה אטו זכר

TURP - Transurethral resection of the prostate

ט. ספר מצוות גדול לאוין סימן קיט
אמר שמואל (יבמות עה:): שכל פסול שאמר[נו] בענין זה כשלא היו בידי שמים אלא בידי אדם [או] על ידי פשיעתו כגון שכרתו אדם או הכהו קוץ אבל אם נולד כך או על יד חולי אירע לו כשר לבא בקהל

י. שולחן ערוך אבן העזר סימן ה:ב
איהוה פצוע דכא, כל שנפצעו הביצים שלו. וכרות שפכה, כל שנכרת הגיד שלו. ובשלשה אברים אפשר שיפסל הזכר, בגיד ובביצים ובשבילים שבהם מתבשל שכבת זרע, והם הנקראים חוטי ביצים.

יא. תלמוד בבלי מסכת בכורות דף מד עמוד ב
ת"ר שני נקבים יש בו באדם אחד מוציא שתן ואחד מוציא שכבת זרע ואין בין זה לזה אלא כקליפת השום בשעה שאדם נצרך אם נקבו זה לתוך זה נמצא עקר

יב. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף עה:--עו.
ההוא עובדא דהוה בפומבדיתא איסתתים גובתא דשכבת זרע ואפיק במקום קטנים סבר רב ביבי בר אביי לאכשורי אמר רב פפי משום דאתו ממולאי אמריתו מילי מוליתא במקומה מבשלה שלא במקומה לא מבשלה

יג. ר' מרדכי הלפרין, אסיא י:שמח
"שני הנקבים" הם (1) שבילי הזרע המגיעים עד לשופכה דרך הערמוני (2) החלק הקריבני של השופכה היוצא מתוך כיס השתן ומגיע עד נקודת המפגש עם שבילי הזרע. "כקליפת השום" ש"בין זה לזה" היא החסימה הפונקציונלית (התכווצות שרירית) המונעת חדירת זרע לכיס השתן בעת התשמיש, והמונעת חדירת שתן לשבילי הזרע בעת הטלת שתן.

יד. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף עה עמוד ב
אמר רב יהודה אמר שמואל פצוע דכא בידי שמים כשר

טו. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק טז הלכה ט
כל פסול שאמרנו בענין זה כשלא היו בידי שמים כגון שכרתו אדם או כלב או הכהו קוץ וכיוצא בדברים אלו, אבל אם נולד כרות שפכה או פצוע דכא או שנולד בלא ביצים או שחלה מחמת גופו ובטלו ממנו אברים אלו או שנולד בהם שחין והמסה אותן או כרתן ה"ז כשר לבא בקהל שכל אלו בידי שמים.

טז. רש"י מסכת יבמות דף עה עמוד ב
בידי שמים - ע"י רעמים וברד או ממעי אמו.

יז. חזון איש. אבן העזר י
ואף אם היה צורך הרפואה לחתוך מעט מבשר הבריא אפשר דלרפואה חשיב בידי שמים, כמש"כ מהרש"ל

יח. תוספות מסכת שבת דף קי עמוד ב "תלמוד לומר"
וכן משמע בפרק כל פסולי המוקדשין (בכורות דף לד.) דשמואל סבר כר"ש בכל התורה כולה דדבר שאין מתכוין שרי גבי המקיז דם בבכור דפסק שמואל התם כר"ש דשרי להקיז... והכא אתיא אפילו לר' שמעון דפסיק רישיה הוא דודאי יסתרס בשתי' כוס עיקרין.

יט. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק טז הלכה יב

המשקה עיקרין לאדם או לשאר מינים כדי לסרסו ה"ז אסור ואין לוקין עליו, ואשה מותרת לשתות עיקרין כדי לסרסה עד שלא תלד, הרי שכפה את האדם ושסה בו כלב או שאר חיות עד שעשאוהו כרות שפכה או שהושיבו במים או בשלג עד שביטל ממנו איברי תשמיש אינו לוקה עד שיסרס בידו וראוי להכותו מכת מרדות.

כ. חזון איש, אבן העזר יב:ז

וע"ז הנתוח בחולי עצירת השתן ע"י סתימת שביל השתן הבא מנפיחת הבשר הידוע ולוחץ על צנור השתן וסותמו, ובשעת נתוח מוכרחים להפסיק גם שביל הש"ז המובלע בגוף, לפי מש"כ אין בזה איסור סירוס דאורייתא רק דלרבנן כמו שתיית כוס עיקרין

כא. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סה עמוד ב

יהודית דביתהו דר' חייא הוה לה צער לידה שנאי מנא [=החליפה בגדיה] ואתיא לקמיה דר' חייא אמרה אתתא מפקדא אפריה ורביה אמר לה לא אזלא אשתיא סמא דעקרתא

Silicone plugs

כב. שו"ת ציץ אליעזר חלק טז סימן מא:א

וציון מיוחד להתיר בזה הוא, באשר שאין זה סירוס תמידי, ואפשר בכל זמן לפתוח את הסתימה, וכאשר מבטיחים בכזאת הרופאים שיעשו זאת אחרי שהיא תבריא ולא יכבד ההריון עליה

כג. ד"ר חנה קטן ור' יואל קטן, אסיא י:ריח

ב'זמניות' מתכוון כנראה הגרא"י וולדנברג שליט"א לאפשרות הקיימת לבטל את קשירת החצוצרות, כאשר הקשירה נעשית בשיטה מסויימת שאינה פוגעת בתיפקודה הבסיסי, או בשיטה שבה רק לוחצים על נקודה מסויימת בחצוצרה למניעת מעבר הביצית – אך אין פוגעים בגוף החצוצרה, או אולי אף אם יש אפשרות להחזיר את החצוצרות לתיפקוד בעזרת ניתוח מיקרו-כירורגי.

כד. ספר החינוך מצוה תקנט

שנמנע מי שנפסדו לו כלי המשגל עד שאינו ראוי להוליד על ידי מכת אדם או בהמה או עץ, כלומר שלא היה בידי שמים, מלישא בת ישראל, ועל זה נאמר [דברים כ"ג, ב'] לא יבא פצוע דכה וכרות שפכה בקהל ד'... ונוהג איסור זה בכל מקום ובכל זמן בזכרים.

כה. שו"ת מנחת יצחק חלק ד סימן קכ

וגם נודע דעת הרב עראמא, דגם אשה פצוע דכא, אסורה לבוא בקהל, ע"י ברכי יוסף שם (אה"ע ה: טו), ואף שחולקים עליו, אבל לעשות מעשה חיישינן גם לשיטתו

Endometrial ablation

כו. שאלות דרב אחאי פרשת אמור שאילתא קה

[כוס של עקרין] אסיר ליה למשתייה דתניא "מנין לסרוס באדם שהוא אסור שנ' ובארצכם לא תעשו בכם לא תעשו דברי בן חכינאי" ואע"ג דלא מיכוין, כרבי יהודה דאמ' דבר שאין מתכוין אסור, ובשבת הוא דסבירא לן כרבי שמעון אבל בכל התורה כולה כרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור

כז. תלמוד בבלי מסכת כריתות דף כ עמוד ב

תנו רבנן החותה גחלים בשבת להתחמם בהם והובערו מאליהן תני חדא חייב ותני אידך פטור הדתניא חייב קסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה והא דתנא פטור קסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה

כח. רש"י מסכת כריתות דף כ עמוד ב

שאינה צריכה לגופה - כגון זה שאינו צריך להבעירין אלא להתחמם בחתייתן ומכל מקום יודע היה שיתבערו ועל מנת כן עשה והוה ליה מתכוון מיהו מלאכה שאינה צריכה לגופה הויה הך הבערה.